

Tina Van der Holland

BIELA PANI LEVOČSKÁ

Temné vraždy v obliehanom meste
1709-1710

The background of the cover features a woman in a white, patterned dress. In the foreground, a dark, textured hand is visible, holding a sword with a silver hilt and a wooden scabbard. A red velvet cloth is draped over the hand and sword.

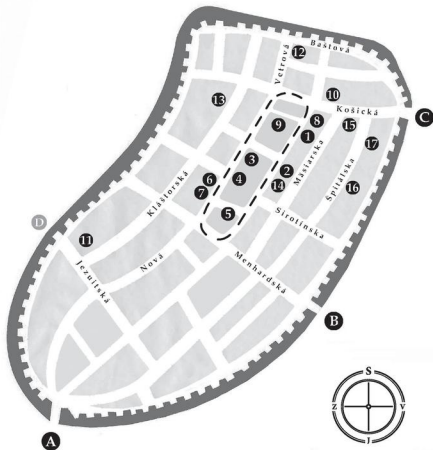
KORUNA

LEVOČA

z príbehu

- A - Dolná brána
- B - Menhardská brána
- C - Vyšná (Košícká) brána
- D - Poľská brána

- 1 - Thurzov dom
- 2 - dom Majstra Pavla
- 3 - Kostol svätého Jakuba
- 4 - radnica
- 5 - klieťka hanby
- 6 - Spillenbergov dom
- 7 - Mariássyho dom
- 8 - dom Waldnerovcov
- 9 - Waghauš
- 10 - Weissov dom
- 11 - Čierny kostol
- 12 - sklad tovaru
- 13 - krčma U červeného kohúta
- 14 - hostinec U leva
- 15 - mestský majer
- 16 - mestský lazaret
- 17 - lekárň U zlatej lane

Tina Van der Holland

**BIELA
PANI
LEVOČSKÁ**

Temné vraždy v obliehanom meste
1709-1710

VYDAVATEĽSTVO

Vznik tohto diela z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Copyright © Tina Van der Holland 2021

Cover design © Tina Van der Holland 2021

Cover photos: © prometeus, sibrikov, zaiarnyi, Fotky&Foto

Layout design © Vydavateľstvo Koruna

Slovak edition © Vydavateľstvo Koruna 2021

ISBN: 978-80-89681-87-7

OBSAH

Zoznam hlavných postáv

Zoznam skutočných historických postáv a panovníkov

PROLÓG 9

PRÍPRAVA NA OBLIEHANIE..... 11

18. OKTÓBRA – 3. NOVEMBRA 1709

TEMNÉ VRAŽDY V OBLIEHANOM MESTE I..... 79

3. NOVEMBRA – 2. DECEMBRA 1709

TEMNÉ VRAŽDY V OBLIEHANOM MESTE II 241

3. DECEMBRA 1709 – 25. JANUÁRA 1710

KAPITULÁCIA 421

25. JANUÁRA – MÁJ 1710

CESTA NA POPRAVISKO 485

JÚN 1710 – OKTÓBER 1714

EPILÓG 539

Vysvetlioky

PodĎakovanie

Autorská poznámka

Táto kniha je beletristická fikcia v žánri historický román resp. historická detektívka. Udalosti pri obliehaní Levoče v rokoch 1709-1710 a tie, ktoré sa týkajú osudu Juliány Korponayovej v r. 1710-1714, sú popísané so snahou o historickú presnosť, avšak spisovateľka pri ich spracovaní využila autorskú licenciu.

Všetky práva sú výhradne vo vlastníctve vydavateľstva. Dielo a žiadna jeho časť sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom akéhokoľvek informačného systému, teraz ani v budúcnosti, a bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Hlavné postavy

Juliána Korponayová, rod. Géczyová – uhorská šľachtičná
Barón Štefan Andrásy – generál v Rákócziho vojsku
Gróf Ján Pálffy – poľný maršal v cisárskom vojsku
Barón Georg Löffelholz von Colberg – generálporučík v cisárskom vojsku
Barónka Konštancia Löffelholzová – manželka Georga Löffelholza
Tillo van Westwijk – holandský šľachtic, dobrodruh a lekár
Quido Mortens – holandský prírodovedec, astrológ a okultista
Matej Radványi – uhor. šľachtic, tajomník baróna Andrásyho
Urban Czelder – brigádny generál v Andrásyho vojsku
Von Neumann – nem. šľachtic, plukovník v Andrásyho vojsku
Duprès – francúzsky šľachtic, podplukovník delostrelectva v Andrásyho vojsku
Koloman Várady – uhor. šľachtic, kapitán v Czelderovom pluku a bratranec Juliány Korponayovej
Otto Steinitz – nemecký šľachtic, kapitán v Neumannovom pluku
Félix Le Fort – franc. šľachtic, kapitán delostrelectva u Duprèsa
Žigmund Géczy – uhor. šľachtic, otec Juliány Korponayovej
Ján Korponay – uhor. šľachtic, manžel Juliány Korponayovej
Gabriel Korponay – syn Juliány a Jána Korponayovcov
Farkaš Bánffy – syn Alžbety Barcsayovej-Bánffyovej

Levočská honorácia:

Bartolomej Alauda – richtár
Lujza Alaudová – richtárova manželka
Juraj Ján Brockhoff – notár
Gizela Waldnerová – obchodníčka s kožou, kožušinami a výrobkami z nich
Hedviga Waldnerová – neter manžela Gizely Waldnerovej
Martin Dubovský – senátor, rektor levočského lýcea
Etela Dubovská – rektorova manželka
Kristián Pfannschmiedt – senátor, správca evanjelických farností
Frederik Müntzer – senátor, prefekt Waghausu
Juraj Németh – senátor, cechmajster kožušníkov
Vincent Weiss – senátor, obchodník so zbraňami
Bernard Blut – senátor, cechmajster mäsiarov
Peter Sonntag – senátor, kníhtlačiar
Jakub Wohlfahrt – senátor, cechmajster pekárov
Aurel Brezovský – učiteľ z levočského lýcea
Valentius – levočský lekár

Lucia Valentová – švagriná doktora Valentia
Vavrinec Túry – kapitán mestských drábov
Gustáv Adler – zlatník

Ostatní (levočskí obyvatelia a iní):

Mária – komorná Juliány Korponayovej
Štefan Borbély – sluha Korponayovcov
Ignác Braun – brusič a nožiar
Gerhard Löffler – poručík v oddiele kapitána Váradyho
Ondrej Harminc – pešiak z oddielu kapitána Váradyho
Pavol Gašpar – pešiak z oddielu kapitána Steinitza
Otec Augustín – opát kláštora jezuitov pri Čiernom kostole
Jolana Bartková – nádennička v mestskom majeri
Hanákovci – manželia, nádenníci v mestskom majeri
Joachim Kellner – kostolník v Kostole svätého Jakuba
Ján Lörincz – bezdomovec, bývalý gombikár

Cisárski velitelia obliehajúci Levoču:

Gróf Siegbert Heister – poľný maršal
Barón Georg Löffelholz – generálporučík
Filip Hartleben – generálmajor
Pierre Joseph de Viard – generál
Trautson – plukovník

Uhorskí a cisárski hodnostári

Gróf Mikuláš Illésházy – uhorský kancelár
Gróf Ján Pálffy – hlavný veliteľ vojsk v Uhorsku
Ján Pulyai – tajomník Jána Pálffyho
Gróf Rocco Stella – tajný radca cisára Karola VIII.
Gróf Štefan Koháry – poľný maršal v cisárskom vojsku
Ondrej Šmidek – notár

Panovníci:

Ľudovít XIV. – francúzsky kráľ
Leopold I. Habsburský – cisár
Jozef I. Habsburský – cisár
Karol VIII. Habsburský – cisár; uhorský kráľ Karol III.
Johan Willem Friso – knieža oranžský
Peter I. – ruský cár
August II. – poľský kráľ

**Skutočné historické postavy, ktoré sa v diele spomínajú
(s pôvodnými menami)**

II. Rákóczi Ferenc (František)	Bartholomäus Alauda
Elżbieta Sieniawska	Christian Pfannschmiedt
Longuèval	Georg Johann (Juraj Ján)
Bercsényi Miklós (Mikuláš)	Brockhoff
Andrássy István (Štefan)	Martin Dubovský
Andrássy György (Juraj)	Johann (Ján) Brewer
Andrássy Pál (Pavol)	Károlyi Sándor (Alexander)
Andrássy Miklós (Mikuláš)	Paur Ferenc (František)
Serédy Zsófia (Žofia)	Bokros Pál (Pavol)
Andrássy Ferenc (František)	Ordódy György (Juraj)
Andrássy József (Jozef)	Ebeczky Sámuel (Samuel)
Barcsay Erzsébet (Alžbeta)	Ebeczky István (Štefan)
Bánffy Farkas	Nikházy György (Juraj)
Czelder Orbán (Urban)	Görgey János (Ján)
Von Neumann	Fáy István (Štefan)
Duprès	Johann Damian Sickingen
Du Jardin	Pálffy János (Ján)
Des Alleurs	Pulyai János (Ján)
Thurzovci	Pelargus János (Ján)
Mariássyovci	Forgách Simon (Šimon)
Siegbert Heister	Ráday Pál (Pavol)
Georg Wilhelm Löffelholz von Colberg	Sréter János (Ján)
Constantia (von Zauner) Löffelholz	Török András (Ondrej)
Absolon Dániel (Daniel)	Török István (Štefan)
Philipp Hartleben	Semsey Miklós (Mikuláš)
Pierre Joseph (Peter Jozef) de Viard	Keczer Sándor (Alexander)
Trautson	Esterházy Dániel (Daniel)
Korponayné Géczy Julianna	Winkler Vilmos (Viliam)
Borbély István (Štefan)	Náray László (Ladislav)
Géczy Zsigmond (Žigmund)	Jean-François Rivière
Korponay János (Ján)	Illésházy Miklós (Mikuláš)
Korponay Gábor (Gabriel)	Rocco Stella
Koháry István (Štefan)	Smidek András (Ondrej)
Ocskay László (Ladislav)	Von Herberstein
	Von Sinzendorf
	Brusič/ nožiar - neznámeho mena

PROLÓG

Zem sa chvela, gule svišťali, nárazy duneli, vzduch zadúšal sírou a štipľavým dymom, ktorý sa vznášal z čoraz väčšieho počtu zasiahnutých domov. Niektoré sa len zatriasli, múry druhých sa s rachotom zosúvali a vytvárali oblaky sivého prachu. Jedna zo striel trafila dvojposchodový zelený dom na západnej časti námestia. Guľa preborila šindľovú strechu, prepadla poschodiami a niekde, najskôr v kuchyni, narazila do komína, lebo cez otvor, ktorý vznikol na streche, sa v okamihu vyslobodil plameň a zapálil šindle.

Plamene zachvátili aj strechu domu stojaceho v bočnej ulici oproti radnici. Keď doň vbehol vojak z Neumannovho pešieho pluku, aby pomohol hasiť a zachrániť, čo sa dá, zistil, že obyvatelia ušli a vnútri hučí už len oheň. Jeho jazyky sa rýchlo plazili z povaly nadol po trámoch a drevenom schodišti, syčali ako zúrivé hady.

„Nevolal tu niekto o pomoc?“ prekričal hukot ohňa silný hlas za vojakovým chrptom.

„Aj vy ste tu?“ obzrel sa. „Váš oddiel predsa...“

„To je jedno! Pozri sa, tam hore!“

„Kde?“ obrátil sa vojak a zaostril zrak na dvere na konci schodišťa.

Vzápätí ucítil náraz do chrbta a prenikavú bolesť, keď mu ostrie preniklo cez rebrá a zozadu narazilo do hrudnej kosti.

„Čo do frasa,“ s vytreštenými očami sa pokúsil otočiť, ale telo už neposlúchalo, vytrácal sa z neho život.

Dopadol na podlahu skrútený bokom.

Druhý sa k nemu zohol a chňapol po koženej taške, ktorú mal mŕtvy zavesenú cez plece a po páde ju priľahol.

Ako sa mocoval s brašnou, krajom oka zahliadol, že neďaleký trám podopierajúci povalu sa povážlivo nakláňa, odhryznutý z klenby pažravými plameňmi.

Nechal brašnu brašnou a len tak tak sa mu v poslednom okamihu podarilo uskočiť.

Horiaci trám dopadol na nohy mŕtveho vojaka a obrátil telo naznak.

*Živý sa otočil a vybehol z domu na ulicu, kde panovala trma-
-vrma.*

Lebo paľba neustávala...

PRÍPRAVA
NA OBLIEHANIE

18. OKTÓBRA – 3. NOVEMBRA 1709

1

18. októbra 1709, piatok v týždni svätého Gála. Stretnutie na námestí. Félix Le Fort.

Slnko ešte hrialo silou, ktorú si nabralo v lete, ale zo stromov už padali listy, trepotajúce sa v žiare neskorého popoludnia ako zlaté rybky.

Barón Andrásy sa so svojím vojskom zdržiaval v Levoči už od septembra, takže sa po námestí – alebo *Ringu*, ako ho nazývali domáci – už viackrát prešiel. Pamätal si, ako ho prvýkrát prekvapila jeho rozloha. Videl už veľa miest v Hornom Uhorsku, no ani jedno sa nemohlo pochváliť takým priestranným a veľkým stredom. Levočský *Ring* mal tvar obdĺžnika, po obvode ktorého sa dalo pekne chodiť dookola, a kým ho človek obišiel nenáhlivým, prechádzkovým krokom, ubehla aj polhodinka.

Najhonosnejšie domy stáli na dlhej západnej strane, ktorú by mohli nazvať šľachtickou. V nich boli ubytovaní jeho dôstojníci. Tu sa nachádzal aj Mariássyho dom, pri ktorom práve prechádzal. Od staručkého baróna Mariássyho sa dozvedel, že boli vôbec prvou šľachtickou rodinou, ktorej v Levoči dovolili kúpiť si dom a upraviť ho. No, dom. Dvojposchodový palác to bol, hoci mal do ulice len štyri okná. Podľa mestských pravidiel mohol mať barónov dom päť okien obrátených na námestie, grófov sedem a sídlo kniežaťa deväť.

Mariássyovci opustili Levoču pred týždňom. Starý pán sa pred odchodom prišiel veľmi zdvorilo rozlúčiť, a hoci tvrdil, že s manželkou odchádzajú do kaštiela v Markušovciach, aby so správcom zhodnotili žatvu a zásoby na zimu, Andrásy tušil, že ich z mesta vyháňa strach. Nuž, manželom Mariássyovcom už minulo sedemdesiat, takže im nikto nemohol zazlievať, že nepočkajú v Levoči na vojsko poľného maršala Heistera.

Ani iným. Z mesta v poslednom čase odišli mnohí, ktorí mali sídla aj inde. Andrásy síce ešte čakal na listinu, ktorou ho oficiálne vymenujú za hlavného veliteľa prítomných vojsk, ale fakticky sa už velenia ujal. Pravidelne dostával správy o tom, ako sa cisárske oddiely blížia na Spiš, a nečudoval sa, že tieto zvesti presiakli aj na verejnosť. Či už od členov štábu, bývajúcich u levočských mešťanov, alebo senátorov, s ktorými sa stretával.

Minul Mariássyho dom a usmial sa popod fúzy. Po príchode zabral pre seba a potreby vrchného velenia priestranný Thurzov dom, čo stál na opačnej, východnej strane námestia, ktorú označovali ako meštiansku. Domy v tejto časti boli väčšinou jednoposchodové a neboli také prepychové ako tie na západnej strane. Mnohé mali v zadných dvoroch stodoly, maštale a voziarne, preto vynikajúco poslúžili najmä na ubytovanie radových vojakov. Tu, na severnom konci *Ringu*, stál aj Thurzov dom, ktorý predstavoval v rade meštianskych domov veľkú výnimku. Barónovi sa zapáčil na prvý pohľad. Mal pekne pomaľované a bohato štukované priečelie, hore prechádzajúce do ozdobných vežičiek. Spišská vetva Thurzovcov zanikla už dávnejšie, takže dom mal majiteľov iného mena, ktoré Andrásymu nič nehovorilo. Dôležité preňho bolo, že sa práve nenachádzali v Levoči, aké šťastie! Od richtára Alaudu sa tiež dozvedel, s akým dôvtipom levočskí Thurzovci okabátili mestské predpisy. Kúpili si dva vedľa seba stojace domy, prestavbou ich spojili do jedného, z ktorého razom hľadelo na námestie sedem oblúkovitých okien v čase, keď v ich rode o nijakom grófovi ešte nechýrali.

*

Bol piatok v týždni, keď na strediu pripadol sviatok svätého Gála, a vtedy sa v Levoči konal najvýznamnejší z troch ročných jarmokov. Generál chvíľu zvažoval, či sa má zamiešať medzi ľuďmi, ktorí sa hmýrili okolo stánkov na námestí. Hoci vo vojne spoznal aj boj zoči-voči a neraz sa ocitol v poriadnej chumelici, v bežnom živote sa mu nepáčila predstava, že ho budú okoloidúci šuchať laktami a stúpať mu na dobre vyleštené čižmy. Všade, kde sa nachádzal dav, vyskytli sa aj kmíni, a tí by mu mohli šmátrať po mešci vo vrecku. Nenašli by ho, peniaze si pred odchodom uložil inde. Už keď

sa vychystával, predpokladal, že stretne mnoho známych aj prominentov z mesta, preto si na oblečení dal záležať viac ako v bežný deň. Vybral si bielu hodvábnu košeľu a oblek z tmavohnedého zamatu, ktorého mentieka mala dve vnútorné vrecká. Do jedného si vložil peniaze a do druhého hodinky, ktoré mu podľa norimberského vzoru zhotovil zručný hodinár z Košíc.

Teraz si uvedomil, že súkenný plášť zdobený kožušinou a striebornou sponou ležérne pripnutý cez plecيا ho príliš hreje, až sa spotil, hoci veľa nenachodil. Aj mentieka okolo pása ho akosi omínala – zrkadlo doma mu prezradilo, že v tejto oblasti sú gombíky vystavené väčšiemu pnutiu. To zasa tá slúžka! Áno, iste to má na svedomí ona. Určite vyprala mentieku v príliš horúcej vode, zrazila sa. Takto to dopadne, keď na domácnosť nedozerá súca domáca pani. A on nijakú do Levoče priviesť nemohol. Ktovie, ako sa vodí manželke Žofii? Zostala spolu s dvomi synmi na Krásnej Hôrke pod ochranou jeho brata Juraja, ktorý držal hrad pre kurucov. Naposledy, keď dostal od Juraja list, nepotešil sa. Brat písal, že jeho žena stále chorľavie, medicíny nezaberajú, nech ju príde pozrieť čím skôr. Ech, a vari je to možné? Povzdychol si a vrátil sa myšlienkami k svojmu drieku. Možno si aj opasok príliš utiahol. Ešte v izbe pred zrkadlom, ktoré ho uistilo, že vidí fešného päťdesiatnika – nie šesťdesiatnika, ktorým sa mal stať až na budúci rok –, si k nemu pripol šabl'u v zlatom a drahokamami zdobenej pošve. Bez zbrane sa generál nepohol z domu ani na krok. S výnimkou, keď šiel do kostola.

Zo zamyslenia ho vytrhli úctivé pozdravy okoloidúcich mešťanov. Oni dobre vedeli, kým je, veď od neho závisel ich ďalší osud, ale sám temer nikoho z nich nepoznal. Až na zhrbeného senátora Müntzera, ktorý sa blížil k nemu a ktorého tak ako ostatných senátorov spoznal na jednom zo zasadaní mestskej rady, kam ho richtár Alauda už viackrát pozval. Vždy preto, aby podal správu o situácii, čo mesto, momentálne zaviazané prísahou vernosti Rákócziemu, mimoriadne zaujímalo.

Nepovažoval za vhodné povedať radným všetko, čo vedel alebo tušil. Obliehanie už zažil, pravda, z opačnej strany hradieb. Levočania sa nemuseli báť vopred, mesto malo

veľkú šancu obliehanie nielen prežiť, ale aj odraziť, preto senátorov povzbudzoval, aby neklesali na duchu. Priviedol do Levoče dva pešie pluky, Neumannov a Czelderov, a navyše aj Duprèsovu delostreleckú jednotku. Aj mešťania sa dohodli. Vytvorili domobranu, každý bojaschopný muž mal v prípade potreby slúžiť pri obrane veží a hradieb. Aj keby sa mal naplniť jeho hrubý odhad, a síce, že Heisterových vojakov bude do štyroch tisíc, ešte to veľa neznamenal. Levoča bola mimoriadne dobre opevnená a z vojenských skúseností vyplývalo, že pri obliehaní dochádza k podstatne väčším stratám na strane útočníkov než u obrancov.

Müntzer došiel k nemu a pozreli sa na seba. Senátor ticho pozdravil. Andrassy zdvihol svoj uhorský klobúk bez lemu a s valcovitou strieškou, ozdobený kožušinou a sokolím perom, aký sa dostal do módy vďaka kniežaťu Rákócziimu: „Dobrý deň, senátor. A čože ste to nakúpili?“

Müntzer vytiahol spod pazuchy veľké perníkové srdce, na ktorom sa skvel nápis *Ži dlho, mamička*, a s rozpakmi vysvetľoval: „Manželka má o dva dni narodeniny, tak som jej kúpil pozornosť.“

„Aj ja by som si také rád kúpil, pokiaľ možno s iným nápisom,“ usmial sa generál.

„Čo tam po nápise,“ mávol rukou senátor. „Hlavne, že je čerstvé. Veď opáčte, ešte je mäkké. Ja ani manželka nemáme radi, keď je perník starý, človek si môže na ňom zuby vyľamať. Ale poprosím vás, stlačte ho tu, na okraji, kde nie je nijaká ozdoba.“

Andrassy opatrne stisol roh srdca a pokýval hlavou: „A že taký spišský medovníkár aj písať vie...“

„Pán generál! Deti evanjelikov chodia do školy už temer stopäťdesiat rokov!“

„Aha,“ poznamenal Andrassy. Sám bol katolík, a preto boli preňho niektoré informácie nové. Vedel však, že Levočania prijali Lutherovo učenie približne v čase, ako spomínal starý pán. A nielen oni. Ako vidno, aj obyvatelia príľahlých spišských obcí, ktorí priniesli svoj tovar na trh. Katolíkov bolo v Levoči rozhodne málo, čo zistil počas omši v Kostole svätého Jakuba. Výnosom kniežaťa Rákócziho bol však chrám „rozdelený“ medzi katolíkov a evanjelikov, aby si prívrženci oboch kresťanských cirkví mohli nerušene vyko-

návať obrady. A na tie evanjelické chodilo omnoho viac ľudí, čo sa dalo posúdiť aj voľným okom.

„Kde ste to srdce kúpili?“ spýtal sa senátora.

„Veď tam,“ Müntzer sa obrátil a ukázal do uličky, ktorá sa začínala pri nich a zvažovala po boku radnice k praniu, kde stála aj klietka hanby. „Chod'te tade. Na začiatku sú stánky s prúteným tovarom, keby ste potrebovali košík či voľačo také. Nižšie pod klietkou, v ktorej väzí tá nešťastnica, nájdete viac medovníkárov, ale kúpte si pečivo od Petra z Jablonova ako ja, aby ste dostali zaručene čerstvé, vaša milosť. Predavača spoznáte podľa dlhých bajúzov.“

Andrássy sa senátorovi poďakoval za radu a odhodlane sa vmiesil do davu v uličke. Kuchár Janči, ktorý mu varil, bol vojak a vynikajúco sa uplatnil pri riadení poľnej kuchyne. Dokázal navariť takpovediac z vody, keď sa zásoby stenčovali. Keď mal z čoho, ako napríklad teraz, uvaril aj hustejšiu polievku, aj zložitejšie jedlo, lenže okrem chleba nič upiecť nevedel. Generál si už ani nepamätal, kedy naposledy jedol chutný zákusok. Obvykle mu muselo stačiť ovocie alebo sladká kaša, preto sa mu teraz pri pomyslení na korenistý a sladučký perník až slinky zbíehali.

A vzápätí zhorkli pri pohľade na neboráčku, ktorá sa držala mreží na klietke hanby, aby nespadla. Vlasy, tvár aj šaty mala zaľúľané od odpadkov, ktoré do nej hádzali šarvanci.

Odvrátil zrak. To je záležitosť mestskej spravodlivosti. Čo ho po nejakej bedárke, aj keď ide o mladú ženu, ktorá by mohla byť aj pekná, keby ju umyli.

U Petra z Jablonova si vybral najväčší kus perníka, aký zbadal, a nestaral sa, že je na ňom opäť voľajaký nápis. Bol ozdobený aj ružičkami z marcipánu, ako mu prezradil medovníkár, keď sa začudoval jeho cene.

„Marcipán je drahý, vaša milosť.“

Andrássymu to neprekážalo, naopak, potešil sa. Marcipán mal rád.

„*Monsieur le général?*“ ozval sa za ním hlas, ktorý určite nepatril podplukovníkovi Duprèsovi, veliteľovi delostrelcov, lebo ten dobre poznal.

Otočil sa a po francúzsky odpovedal: „Áno. Kto sa pýta?“

Muž si sňal z hlavy veľký čierny klobúk hojne ozdobený perami a predstavil sa:

„Félix Le Fort. Hľadal som vás v Thurzovom dome, ale vojak pri bráne mi povedal, že ste si vyšli na prechádzku.“

„V akej veci ma hľadáte?“

„Prichádzam z Košíc. Odporúčacie listy od generalissima Bercsényiho a generálporučíka Des Alleursa som odovzdal službukonajúcemu dôstojníkovi.“

„Vy ste vojak? Čo ste tým nezačali?“

„Áno, som. Vo Francúzsku som získal hodnosť kapitána delostrelectva.“

„V tom prípade vás vítam do našich radov,“ odvetil Andrassy, a keď si uvoľnil pravú ruku, v ktorej dovtedy zvieral perníkové srdce, napriahol ju k Le Fortovi, aby si vymenili stisk.

Barón vedel, že vrchný veliteľ kuruckých vojsk Mikuláš Bercsényi, ako aj markíz Des Alleurs sa momentálne zdržávajú v Košiciach. Poznal ich oboch. Bercsényiho veľmi dobre a markíza len zbežne. Prišiel z Francúzska na príkaz Ľudovíta XIV., aby svojimi vedomosťami pomáhal kurucovi vo vojenských operáciách. Knieža Rákóczi mu chcel udeliť hodnosť maršala, ale markíz to s vďakou odmietol. Zúčastnil sa iba jednej bitky kdesi v Sedmohradsku, potom už žiadnej. Dôvodil, že kniežaťu chce odovzdať hlavne svoje poznatky a skúsenosti ako vojenský poradca. Našťastie, z Francúzska prišlo dosť vojakov a dôstojníkov, ktorí aj priamo bojovali. Generál si však tohto Le Forta nepamätal ani z Des Alleursovej suity, ani z bojov. A pritom sa naňho stačilo pozrieť raz, aby sa vryl do pamäti.

*

Félix Le Fort bol vysoký, štíhly a na prvý pohľad veľmi príťažlivý muž. Jeho oválna, skôr úzka tvár s hladkým čelom a vejárom drobných vrások okolo očí by svedčila o dobromyseľnej náture, keby druhý, pozornejší pohľad neodhalil protirečenie. Okolo úst a nosa sa mu tiahli výrazné zvislé ryhy. Napovedali, že ide o cynického, ba až vyžitého muža, čomu zas odporoval dojem z jeho strapatých svetlohnedých vlasov, ktoré mal vzadu ledabolo zviazané čiernou stužkou. Nech sa generál na ne pozeral, ako chcel, nezbadal v nich ani stopu po šedinách, takže vek muža napokon odhadol na čosi po tridsiatke. Jeho jazdecký oblek bol okázalý a ušitý

zrejme podľa módy, ktorá vládla vo Francúzsku v čase, keď ho opúšťal. Kabátec a nohavice boli vyhotovené z kvalitného tmavosivého súkna, podobne ako o čosi hrubší a tmavší plášť. Znamky luxusu javila aj vínovočervená vesta z drahého zamatu, aspoň podľa kúska, čo z nej bolo vidno. Na nohách mal vysoké čierne čižmy s ostrohami, ktoré neniesli badateľné známky opotrebenia, boli iba zaprášené. Keď si pred stiskom sňal rukavice, generál si prekvapene všimol lesk dvoch-troch prsteňov s farebnými kameňmi.

Andrassy raz nevedel, kam ho zaradiť. Tento Le Fort bol drahoo odetý, čo by malo naznačovať, že pochádza z bohatých pomerov. Avšak spôsob, akým hľadeli jeho pretiahnuté zelené oči – úkosom, s napätým výrazom, ktorý sa v nich zablysol, aj keď sa usmieval –, plus tie hlboké zvislé vrásky pri nose svedčili o niečom inom. O nepriazni, vášňach a strastiach. Bol v strehu, akoby očakával úder, stratu či zlú udalosť. Taký dojem mával Andrassy najčastejšie z ľudí, ktorí sa obávali o svoj majetok alebo žili v stálej neistote. Ešte z podvodníkov, hazardných hráčov a klamárov, ale to snáď nebude Le Fortov prípad.

„Uniformu ste si doniesli?“ oslovil Francúza.

„Nuž, nie. Vlastne ešte nijakú nemám, pán generál.“

To sa dalo čakať, pomyslel si barón. Doteraz prežíval kdesi pekne v závetrí, v Des Alleursovej družine, a pobyt v Rákócziho armáde poňal ako výlet do Horného Uhorska. Ženy, karty, víno – nepriazeň, vášne, strasti.

„Do dnešného večera sa ohlásite u podplukovníka Duprèsa, ktorý velí delostrelcom. Býva na západnej strane tohto námestia v dome so zelenou fasádou oproti radnici, nájdete ho ľahko. Pridelia vám povinnosti, ubytovanie aj uniformu. Keďže nastupujete do služby, očakávam, že ju budete aj nosiť. Nemal by to pre vás byť problém, uniformy pre dôstojníkov sú pekné, bielo-modro-červené.“

Kapitán vytreštil na generála oči, ale to trvalo iba okamih. Vzápätí sa mu pohľad stočil bokom, zasa bol taký kosý, pričom sa mu na tvár vrátil zdvorilý úsmev.

„Vykonám, pán generál. Smiem sa ešte niečo spýtať?“

„Môžete.“

„Ak sa zúčastním nejakej spoločenskej udalosti, musím tiež v uniforme?“